

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok érkevéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án

Előfizetési árak:

Egészévre 12. korona, félre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombat este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

A sötétség kufarai.

Az egyik helybeli lapban olvastam ezt a disz-jelzöt. Kit ékesítenek fel vele? Kit más, mint a papokat, a jelen esetben különösen azokat a papokat és tanítókat, a kik a szegény magyar nép anyagi elzüllesztésének megakadályozására fogyasztási szövetkezeteket állítanak fel.

„Ha gátat nem vetnek ennek a szövetkezeti túltengésnek, meg fogja látni az ország, hogy micsoda nagy baj származik ebből... Itt van a veszedelem!”

Igy perorál laptársunk. Ki meri mondani, hogy Magyarország magyar népének jóléte nem fekszik a lelkén, hogy sovén szíve nem a haza ősrégi lakosaiért ver? Mit tudunk mi a mi népünk bajairól, talán baj az, ha az adók fölémészti minden jövedelmeinket, talán baj az, ha egy-egy község 10—15 esztendő alatt egy embernek, a mélyen tisztelt szatóc urnak a zsebjébe vándorol, talán szót érdemel az, ha a jómódu gazdából kenyéren és vizen élő zsellér lesz, érdemel az szót, ha évenként száz-ezrek koldusbotot vesznek kezükbe és kivándorolnak, vagy kiszöknek Amerikába? Mi az? Semmi, az bliktri, ott a nagy baj, ha a községben van egy gonosz, fekete lelkű plebánus, egy néppárti hecckáplán, a ki nem tekinti annak a szegény kereskedőnek az érdekeit, hanem boltot állít fel a néppel és konkurrencziát csinál a „hazai kereskedelemnek.” (Ezek a szavai.) Hiába tanítják ezeket az embereket sovén liberális lapjaink hazafiságra, hiába verik a fejükbe nap nap után az emberszeretet szent evangéliumát, sötétenczek ők, a sötétség kufarjai, mert még mindig nem tudták megtanulni, hogy hiszen nem a boltos szolgálja a falusi népet, hanem a nép van az ő boltosáért és kutyakötelessége odavinni összetakargatott filléreit a Jakab és Iczig házi oltárára. Hanem hát a mi katolikus papjaink fölvilágosodni, liberálisok lenni nem fognak soha, megmaradnak továbbra is a középkori sötétségben a fekete gyűlölet szegénytelen békői között. Ezért ontja fentiszelt laptársunk özönnel könnyeit és ezért zárja sorait azon megszivlelendő szavakkal, hogy ime hazám gyermekei: itt van a veszedelem!

És a kis hamis azt is mondja a többek közt, hogy nem is szükséges fejtegetnünk morális szempontból, mennyire elítélendő ez az akció. Hogy is ne volna elítélendő, mikor azok a gonosz papok és tanítók, különösen pedig azok a fanatikus

hecckáplánok, a kik a vallást használják fel czégerül, és arra is biztatják a népet, hogy be se tegye a lábát a helybeli jószívű szatóc boltjába, még pálinkát se vegyen náluk, pedig azt mindenki igen jól tudhatja, hogy a Mózsi pálinkájánál édesebb nedű nem kotyogott le a fáradságtól pihegő szegény nép torkán. Ha valaki meg akar róla győződni, menjen el Bodajkra, Perkátrára, Szt.-Miklóstra, vagy akár Ráczalmásra is, a hol az a gonoszlelkű Csücs káplán keveri a mérget, vagy Herczegfalván, a hol azok a tarka reverendás fiatal cistercita papok is arra biztatják a szegény népet, hogy ne menjen a Mózsi korcsmájába pálinkát inni, s az a félrevezetett, a néppártiság maszlagjától elszédített nép inkább nem iszik semmit, hanem elmegy abba az aknaműhelybe, a melyet Katolikus Körnek neveznek el és olvas újságokat, tréfálnak egymással, játszanak, csak a kazár boltba nem járnak. Hogyne romlanék meg annak a népnek az erkölce ilyenformán, hiszen kész zsákmánya lesz a néppártnak és szavaz majd csodaszónokokra, a helyett, hogy a boldogító liberálisizmusnak karjai között keresne menedéket? Nem jó oltalmazója volt-e az a mi népünknek eleddig? Nem gazdagot dott az ő atyai kezének vezetése mellett földi javakban, erkölcsökben? Hiszen jóformán azt se tudjuk már, hol helyezzük el a pénzünket, a népünk meg szinte élő szent sereggé alakul át!

Azt is mondta a kis hamis, hogy „ezek a felekezeti szövetkezetek praktikus gazdasági szempontból is nyilvánvalóan helytelenek. I hol ilyen fogyasztási szövetkezet van, annak első és maradvány követelménye, hogy egészségtelen konkurrenczia fejlődik ki.” Természetes! A kazár bácsi nem dolgozhatik 300—500 perczentre, hanem kénytelen 10—20 százalékkal beérni. A fűszerei közé sem keverhet mindenféle hamisított kotyvasztékot, hanem kénytelen egészséges, jó portékát árulni, hiszen a szövetkezeti bolt sötétlelkű elnöke, az a néppárti katolikus pap és tanító is olcsóbb áron adhatja az árukat, s ha Iczig nem akar naphosszat ásitani a boltjában, ő is kénytelen engedni a 48-ból. Nem igazságtalanság ez? Nincs a kazárnak joga akkora perczentet venni, a mekkorát ő akar, nem adhat olyan árut, a milyen neki tetszik? Az Uristen nem az ő kedvéért teremtette azt a falu népet?

Hát még a szomorú jövődő! „Ha akadálytalanul fog fejlődni a felekezeti fogyasztási szövetkezet, az bizonyosan nem fog meg-

állapodni a sóval, czukornál és petroleumnál, hanem mind szélesebb alapokra fogja fektetni vállalkozásait és árulni fog mindenféle elképzelhető kereskedelmi és ipari közszükségleti cikket. Szóval konkurrencziát csinál az egész hazai kereskedelemnek, minden üzletembernek és iparosnak a szatóctól, szürszabótól a díszművesig és ékszerészig. Ime, ilyen hatalmas perspektiva nyílik meg a jelenlegi helyzet alapján a felekezeti fogyasztási szövetkezetek előtt.” Mit feleljünk tehát egyebet, mint a mit Cato mondott a carthagóiakra: Ceterum censeo Carthaginem esse delendam. El kell pusztítani minden fogyasztási szövetkezetet. A papokat, a feketelelkű hecckáplánokat be kell csukatni, a boltjukat föl kell pörkölni, vagy legalább is hozzon a képviselőház olyan törvényeket, a mely hathatósan megvédelmezi a kazár boltos urak jogos érdekeit. Mert hiszen utóvégre is ő nekik születésüknél, sőt orruk-nál fogva is joguk van Magyarországon kereskedelmét, iparát fölvirágoztatni, a magyar népet pedig könnyen kezelhető sravazó masinává átalakítani. Végtére is nem ingyen támogatják ők a mindenkori kormányokat, nem utógondolat nélkül adnak a pártkaszszába csinos összegecskéket, nem is ingyen karolják fel erkölcsi és anyagi befolyásukkal a sovén liberálisnak nevezett újságokat. Ugy ők nem seftelnek.

Semmit nem szeretnék úgy hírtelevényben látni, mint ennek a fennidcsért cikkirő urnak a keresztlevelét. Százat mernék egy ellen tenni, hogy nem szentelt vízzel keresztelték meg.

Gavallér és okos ítélet.

Ha értenék a karrikatura-rajzhoz, a következő képeket rajzolnám meg: első kép: Egy uszómester legénykedik az ugródeszkán és sokat mondó mutatóvonalakat igér. Második kép: az uszómester a vízben eltűnik, s nem látunk, nem hallunk, nem tudunk róla semmit. Az uszoda mellett egy riporter rágja a tollat, mert nem tudja, mit írjon az eltűnt mutatóvonalról. Harmadik kép: az uszómester a víz felszínére tőrekedve fuldoklik s esdő tekintetet vet azokra, a kiket eddig megvetőleg megmosolygott. Az uszómestert kikaczagják, megabanzgolják, az életét mégis megmentik, nehogy megvádolja őket a világot. Negyedik kép: Az uszómester meglegedett mosolylyal mondja: minden jó, ha a vége jó s büszkén mutat a mellén fityegő kitüntető dekorumra.

Ha nem mondanám is meg, mindenki tudná, hogy az uszómester képében nem más, mint a Vörösmarty-ünnepet rendező bizottság totum-faktuma szerepel, a ki elmerül a titok-

zátosság hullámába s midőn csödbe jutott, a városi törvényhatósághoz fordult egy kis aprópénzért, a mit a megye lelkes közönsége volt szíves megtagadni. Ekkor sem kért, hanem még október hó 12-én *átírt* a városi törvényhatósághoz s *kérelmet intézett*, hogy mily *összeg* erejéig s mily módon óhajt részt venni a költőkirály jubiláris ünnepén. Bölcsezen adta még rá a választ *Havranek* polgármester, a midőn a kérdésre kérdéssel felelt, nem tudván mily körletben tervezik az ünnepélyt s mire tart igényt a nagynevű kör? Válasz erre nem érkezett.

Ez a szomorú tényállás előzte meg azt az értekezletet, melyet *Havranek* József polgármester tegnap délutánra hívott össze a városház nagyerkébe. Az értekezlet eredménye nem egyéb, mint gavallér ítélet *Vértessy József*, vagy inkább a rendező bizottság eljárása felett.

Hiba esett tehát a rendezés körül, de ezt a hibát helyre kell hozni, nehogy czégére legyünk a világ csufságának. Annak a költőnek emlékiról van szó, a kiről *Jókai* Mór néhány nappal előbb így nyilatkozott: „Ami legelső varázsa Vörösmarty költészetének, az a honszeretet mélyesereje. — Vörösmarty hőskölteményei azok a magyar költővilágban, amik Dávid király Zsoltára: a bibliában: — *Élo* hangja a nemzet büszkeségének, eget ostromló fájdalomnak, választott Isten magasztalásának. Hitvallás van azokban. A reménytelenség legsötétebb korszakában is erőt, bizalmat tudunk azokból újra ébreszteni.”

Arról a költőről van tehát szó, a ki az elhaló emberekbe erőt öntött, a ki a csüggedés órájában felemelte szívünket, lelkünket s a tepsedő nemzet tekintetét a magyarok vigasztaló Géniuszára irányította. Ünnepeknünk azt a költőt, a ki prófétai ihletéssel beletekintett a nemzet jövőjébe s méz ajakkal s láng szavakkal balzsamot adott a vérző sebre s öletet a már élettelen tagokba!

Legyünk rá büszkék, hogy nekünk adta őt. Istenünk! Lelekesevő örvendjünk, hogy nekünk fejeváriaknak adatott meg a magas kitüntetés felémelni a száz éves bölcsödés kisedét s rámutatni ország-világ előtt, benne a költőkirályra, a ki édes minnyajunk disze, öröme, de mégis lelkesedő hiúságunk mondatja velünk, hogy inkább a miénk, mint másé.

Mi természetesebb tehát, mint az, hogy minden lehető módot fel kell használni arra, hogy a város közönsége kifejezésre juttassa szíve lelkesedését s a jó házigazda magyaros vendégszeretettel fogadja mindazokat, a kik ezen országos ünnep alkalmával hozzánk jönnek, hogy velünk egy szívvel s lélekkel ünnepeljenek. El kell simulni e perczben az ellentéteknak, feledni kell a botlásokat s a magasztos czél érdekében figyelmen kívül kell hagyni mindazon jogosan várt, mégis elmaradt udvariassági ténykedéseket, a melyek bántják az embert és még sem mutathatók, mert jó hírnevünket rontaná.

Havranek József polgármester, midőn az értekezletet összehívta, jól tudta mindezeket, tudta azt is, hogy a város törvényhatósági bizottsága bármily szűk anyagi körülmények között legyen is a város, a szükséges áldozatot megtagadni nem fogja. Hinnünk kell, mert hisz másként nem is lehetséges, hogy *nem akad oly törvényhatósági bizottsági tag, a ki e magasztos czélra az anyagi támogatást megtagadná. Hisz csak régi kötelességet teljesítünk s várjuk az alkalmat, hogy teljesíthessük!*

Amde eltekintve a lelkesedéstől, eltekintve

attól a szoros viszonytól, mely minket Vörösmarty emlékéhez fűz, eltekintve a magyar embert ősidőktől jellemző igaz magyar gavallériától, akkor, a midőn az egész világ ünnepel, nekünk az elől elbujnunk nem szabad. A házigazda vendégszerető kézzorításával kell fogadnunk mindenkit, a ki velünk akar ünnepelni. Mindezeket eltekintve *Havranek* József polgármester a tegnapi előterjesztéssel teljesen meggyőzött e tekintetben mindenkit. Itt lesz a kormány képviselőtében *Szell* Kálmán, Darányi Ignác, Plósz Sándor miniszterek; a Ház küldöttsége *Perczel* elnök vezetése mellett; az „Oththon”, tud. Akadémia, Kiszalud-, Petőfy- stb. társaság küldöttségei, míg eddig 43 törvényhatóság képviselője. A főindok peilg, hogy ez az ünnepély az országos ünnepély, a melyen, ha a város nem fogadja az érkező vendégeket, örök szegénye lesz. El kell tekinteni a rendezés körül elkövetett hibáktól s épen ezért indítványozza, hogy a bejelentett küldöttségeket a város *meghívja, megvendéglélje*, s a czélra 3000 korona költség megszavazását, illetve a házi pénztárból leendő kintulását határozatilag kimondja. Az elszállásolásra pedig a közönség figyelmét felhívni előnyösnek tartja.

Tóth Aladár elvben a polgármesterrel egyet ért, amde tekintettel arra, hogy a Vörösmarty-kör eddig ignorálta a törvényhatóságot, javaslatba hozza, hogy a szükséges összegnek gyűjtés útján leendő beszerzésére *Zichy* Jenő gróf és *Vértessy* József kéresemnek fel. Indítványozza továbbá, hogy Vörösmartynek minden rokona meghívassék az ünnepélyre akár gazdag, akár szegény az illető.

Hogy összeggyűjtött fillérekből a város mint testület nem gavalléroskodhatik, azt tudja mindenki. Ily értelenben nyilatkozott az elnök polgármester is hozzátevén, hogy az idő rövid s a szükséges összeg nem jönné össze.

Báday Lajos a polgármester véleményét vallja magának és sajnálattal jegyzi meg, hogy ebben az egyben nem érthet egyet *Tóth* Aladárral. Majd az eddigi baklövések után nem minden ok nélkül kérdi, vajjon jut-e a város polgármesterének a rangjához illő hely és szerep az ünnepélyen.

A polgármester nyomban megadta rá a rövid, de velős választ olyképen, hogy a *záróbeszédet ő mondja, ha a város mint vendéglátó gazda szerepel.* (Általános helyeslés.)

Dr. *Finta* Atoll szintén rámutat a rendezés körül tett hibákra, tekintve azonban az idő rövidségét, a költség kintulása mellett foglal állást.

Dr. *Sáára* Gyula emelkedett ezután szóra. Élesen kikelt a Vörösmarty-kör eljárása ellen. Eddig mellőzték a várost és most mindent tölé várnak. *Erkölesei kötelességet teljesít azonban a város, midőn a vendéglátás költségeit fedezi.* Oly hozzáadással fogadja el a polgármester indítványát, hogy a város *külön* meghívón hívja meg a vendégeket s a közösen (?) ünnepelő két testvér törvényhatóság tagjai azonban saját költségükön vegyenek részt az ünnepeken.

Az értekezlet ezek után a közgyűlés elé terjesztendő határozati javaslatot így értelemben módosította.

Füth Pál báró főispán az értekezlet határozatából kifolyólag f. hó 22-én d. e. 10 órára rendkívüli közgyűlésre kivta össze a törvényhatósági bizottsági tagokat, a melyen minden kétséget kizárólag egyhangulag fogják megszavazni a szükséges költségeket.

Méltán mondhatjuk ezek után, hogy ga-

vallér és okos ítéletet mondott a város közönsége a rendezés körül elkövetett hibák fölött.

— **A negyedik ülészak.** Folyó hó 17-én királyi leirattal zárták be a mostani országgyűlés negyedik ülészakát s ugyanekkor jelentést nyújtott be a képviselőház elnöke az ülészak legfontosabb eseményeiről. Az ülészakot április 30-án nyitották volt meg s azóta mindössze *negyvennégy* ülést tartott a ház. E negyvennégy ülésen a kormány *husz* törvényjavaslatot és *huszonkét* egyéb előterjesztést nyújtott be. Az ülészak alatt előfordult továbbá 21 mentelmi ügy és 24 interpelláció, a Házhoz pedig mindössze 237 felirat és kérvény érkezett. Az ülészak alatt három képviselői hely lemondás, négy elhalálozás folytán üresedett meg s hat új képviselő-választás történt.

UJDONSÁGOK.

— **Erzsébet napja.** Valamikor örömműnnep, most a fájdalmas emlékezet napja. Nemzeti színű lobogók ékesíték egykor házainkat, gyászlobogókat lenget most az ősz szele. Fekete már minden. A lobogó színe, a ravatal a templom hajóján, a melyekből felzúg a lelket megindító halotti gyászenek: Requiem aeternam . . . Adj irgalom Istene nyugodalmat a fájdalom anyjának! Felhangzott a gyászenek mindenütt, felhangzott nálunk is. Imáinkkal pótoltuk a nagy veszteséget. Még köztünk van, emléke él annak, kire már életében ráborult a vértanuságnak tövis koronája, s a gyilkos törcsapás — a mely áldott szívét érte — megszüntetője lett a néma fájdalom hervasztó szakának. Gyászünnepet ültünk mi is, s szinte jól esett a gyászszerartás után betérni az iskolákba, hol ártatlan gyermekek ajkáról hallottuk a borus nap történetét s megvigasztaltak bennünket azzal, hogy a ki aggódó anyánk volt itt e földön, nem feledkezik meg rólunk égi hazájában sem.

— **Egyleti hírek.** A helybeli jótékony nőegylet választmánya folyó hó 17-én *Szűgyény* *Marich* Julia védnök elnöklete alatt ülést tartott. Elnöki védnök az ülést megnyitván, utalva arra, hogy az egylet nyár óta most tartja első ülését, kegyelettel emlékezett meg az elhunyt dr. *Steiner* Filop megyéspüspökről, ki az egylet ügyét nemes lelkiületével felkarolta és jótékony-ságával támogatta; emléke jegyzőkönyvileg megörökített. Halálával vette a választmány a városi törvényhatósági bizottság nagylelkűségét, hogy az Erzsébet népkonyha czéljaira 1000 koronát juttatott. Az emlémezés megkezdését december 23-ára határozta el. *Vörösmarty* Mihály 100 éves születési évfordulóján rendezendő ünnepélyen az egylet testületileg vesz részt az istenisztelenen, disz-közgyűlésen, irodalmi ünnepélyen és a tagjai között gyűjtött adományból a költő szobrára koszorút helyez. Elhatározatott, hogy az egylet pénztára javára 2500 drb. 40 filléres sorsjegy kibocsátásával jövő év elején tárgysorsjátékot rendez. Végül több folyamodó szegény részére segély utalványoztatott ki. Ugyanezen választmányi ülés határozatából kifolyólag az egylet az alábbi felhívást intézi tagjaihoz:

Felhívás a jótékony nőegylet összes tagjaihoz!

A költő király, *Vörösmarty* Mihály emléke iránt 100 éves születése évfordulóján a helybeli jótékony nőegylet a kegyelet adóját azzal rója le, hogy szobrára koszorút helyez. Tisztelettel felkértenek az egyesület összes tagjai, niszterrel azok, kik a koszorú költségeihez bármily cse-

kely összeggel járulni kívánnak, adományaikat folyó hó 20-tól 27-ig *Reb Istvánné* egyleti pénztárnokhoz küldeni sziveskedjenek.

Székesfejérvár, 1900. évi november 17-én.
A jót. négyelet választmánya.

— „**Neveljék hazafiságra az ifjúságot.**“ A király mondotta a magyar tanítósnak, mikor emlék albumokat át nyújtották, „neveljék hazafiságra az ifjúságot“. Nagy szó ez. Egyik a magyarság hármasszavából, Isten, király, hazafiság, mely olyan magas helyről hangzott, hogy meg kell hallani az egész országban. A tanítósg pedig, büszkén vési szívébe a király szavát, büszkén különösen most, méltatlan meghurcolása után. Valóban az egyik szó az ősi jelszóból az ő kezükre van bízva, nekik kell elvinni a fogékony szívekbe a hazafiságot, hogy erőssé legyen az, elég erőssé egy élet kísértésével szemben. Nem most fogják kezdeni ezt a szent munkát a tanítók. Becsületesen teljesítették eddig is, de buzditani, minden támadással szemben erőt fog adni a király szava. A tanítósg a hazafiság kertésze, a király szava szerint is.

— **Eljegyzés.** Réthei Gyenge Károly, m. k. dohánnyjvedéki tisztviselő Selmeczbányáról, f. hó 18-án eljegyezte városunkból veszprémi és farkasfalvi Farkas Margitkát. — Isten áldását kérjük a boldog frigyre.

— **Diszközgyűlés a megyénél.** Fejérmegyei közönsége 1899. évi december hóban hozott határozata szerint Vörösmarty Mihály koszorus költőnk arcképének leleplezése végett folyó évi december hó 1-én d. e. 10 órakor rendkívüli diszközgyűlést fog tartani, melyre a főispán a megyei bizottsági tagoknak, az alispán pedig a hatóságoknak és testületeknek ma küldette szét a meghívókat. Az alispán egyúttal felhívja a hatóságokat, hogy a részükről megjelenők számát legalább f. é. november hó 25-ig tudassák, hogy a belépti jegyek megküldhetése végett intézkedhessen; felkéri továbbá a meghívottakat, hogy a diszközgyűlésen lehetőleg diszruhában jelenjenek meg.

— **Az új megyei kórház.** Hosszas fáradozás után végre mégis sikerült, hogy az új megyei kórház apáczákat kapjon. Az érdem Károly János nagyprépost és Cziráky Antal grófé, a kik a Grácban székelő Szent Vince apáczáknál kieszközölték, hogy három apácza és öt általuk betanított apácza kapjon a kórház, az utóbbiak azután, ha az intézők tehetik, successive rendes apáczákkal fognak pótolatni.

— **Tanítóválasztás.** Ottinger János seregélyesi fűtanító Szt.-Agotára tanítóknak megválasztván, helyébe ma egyhangulag Vörös József nagyperkátai tanító választott meg.

— **A kereskedelmi esti tanfolyamot** a felső keresk. iskola igazgatósága ma nyitja meg este 8 órakor, a még beiratkozni óhajlók az est folyamán jelentkezhetnek.

— **Vörösmarty ünnepély a főreáliskolában.** A helybeli főreáliskola ifjúságának „Vörösmarty önképzőköré“ nagyszabású ünnepélyre készül Vörösmarty 100 éves születési évfordulója alkalmából. Az ünnepély zenei részeit *Balassa L. Kálmán* hegedűművész zenetanár tanítja be. A próbák már hetek óta szorgalmasan folynak s így fényes sikerre van kilátás. Az ünnepélyre, mely december hó 8-án lesz az intézet tornatermében, már eleve felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Baleset egy építkezésnél.** Megirtuk annak idején, hogy *Páth Pál* báró főispán akai birtokán tűz ütött ki s az istálló s egy pajta a tűz martaléka lön. A tüzeset után lázas gyorsasággal ment az építkezés úgy, hogy már a mult hét végén a betetőzésre került a sor. E munkálatnál volt elfoglalva *Szabó Ferencz* 18 éves úcsinas is, a ki a 12 centiméteres mestergereándó adogatta fel a tetőgerendákon dolgozó úcsoknak a léczeket. F. hó 17-én d. e. 9 óra tájban adogatás közben egy lécz közepén ketté

törtött, mire *Szabó* elvesztvén az egyensúlyt, oly szerencsétlenül bukott le a 6 m. magasságban levő gerendáról, hogy jobb alkarcsonjtja megrepedt, jobb lábán pedig erős ütést szenvedett. Az első segélyt az uradalom orvosa nyújtotta, a mi után még az nap az épen ott időző főispán a székesfejérvári városi kórházba szállíttatta a beteget, a hol dr. *Palánszky Miklós* kórházi orvos tegnap gipszkötést tett az ütődött karra. Akarjuk hinni, hogy az illetékes hatóság *Knittel-hoffer József* pallér ellen a munkálatnál tanúsított gondatlansága miatt a vizsgálatot meg fogja indítani, mert ha a deszkaállványokat nem bontják el idő előtt, *Szabó József* nem rabja ma a kórháznak s Forgó-utczában lakó elagott szülei nem nélkülözik egyetlen támaszukat.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A helybeli jótékony négyelet folyó évi novemb. 18-án d. u. 3 órakor a polgári leányiskola vizsga termében 59 szegénysorsú iskolás fiu- és leánygyermeknek osztott ki téli ruházatot a választmány jelenlétében. *Göbel János György* igazgató, a védnök jótékony lelkületű elődéről halálával emlékezett meg és meleg szavakban méltatta a jótékony négyelet érdemeit, kiemelve, hogy az iskolás gyermekek felruházása ünnepének ő maga 30 év óta tanuja. Ezután *Szűgyény Marich* Julia védnök hangszolyozta, hogy *Erzsébet* királyné áldott emlékét, névnapját megelőzőleg, a jótékonyág ilyenmü gyakorlásával véli a négyelet legméltóbban megünnepelni. S köszönetet mondott városunk közönsége nagylelkü pártfogásáért. Végül a megajándékozott gyermekek egyike *Vidovics Katalin* oly meghatottan esetezte iskola társai nevében mindnyájuk halálát, hogy könnyeket csalt ki a hallgatók szeméből. Ezzel a lélekemelő ünnepély véget ért.

— **Lesz viharágyu.** A székesfejérvári hegyközönség választmánya f. hó 18-án látogatott ülést tartott a városház nagy termében. *Körösy István* elnök az ülést megnyitván, megválasztották a téli időszakra a szükséges tíz éjjeli őr. Ezután a jövő évi költségvetésre került a sor. Rendes kiadásként mutatkozék 8800 kor. 82 fill., s így tekintettel arra, hogy az Öreghegy terjedelme 7727 oktály, egy-egy oktályra 1 korona 14 fillér járulék esik. Általános érdeklődést keltett a viharágyu kérdés megvitatása. E tárgyban egy albizottság küldetett ki, mely ez alkalommal tanulmányozásának eredményeként bejelenti, hogy a viharágyuk beszerzése 3400 korona költséget igényel, s így oktályonként 46 fillér járulék kivételével válnék szükségessé a jövő évben. A következő években már a kiadások tetemesen csökkennének úgy, hogy a viharágyuk fenntartása oktályonként 28 fillér hozzájárulást igényelne a tulajdonosoktól. — *Dr. Klauz* György pápai kamarás, püspöki títkár nagy szakértelemre valló, magvas beszédben minden kétséget kizárólag bizonyította be a viharágyuk szükségességét, s beszédeknek meg is lön a hatása, a mennyiben egyhangulag hozzájárult a választmány a szónok véleményéhez s megszavazta a szükséges költséget. Akarjuk hinni ezek után, hogy a szöllőtulajdonosok nem hagyják tovább vajadni e kérdést. Itt-ott kifejezésre jut még az a balhit, hogy a viharágyuk sértik a vallásos kegyeletet s egyenesen az Isten lelövését célozzák. Ha figyelembe vesszük, hogy a szöllőtulajdonosok közül épen azok, a kik állásuknál fogva hivatva vannak utját vágni mindama intézkedéseknek, melyek a vallásos kegyeletet sértetheték, létát ha a papok, a lelkipásztorok foglalnak állást a viharágyu felállításával szemben, akkor az észokok mellőzésével már e körülmény teljesen megnyugtathatja lelkiismeretünket e tárgyban. Bizunk azonban városunk

józan polgárságában s reméljük, hogy most már ellentmondás nélkül nyer eredményes befejezést ez a minden oldalról megvitattott ügy.

— **Hirtelen halál.** *Özv. Langhammer Mihályné* Iskola-utca 1. sz. alatti lakosnó tegnap az esti órában Sütő-utca 11. sz. alatti lakó leánya látogatására ment. Már az uton fulladásról panaszkodott, alig ért azozban leánya, *Polák Ferenczné* lakására, eszméletlenül összeesett. *Dr. Arokay Antal*, majd *dr. Frisch József* orvosok segélye már nem használt, mert néhány perc múlva a szívjóságáról általánosn ismert özvegy 68 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a Sütő-utcai gyászházból. Az elhunytat gyermekei, számos unokái s kiterjedt rokonsága gyászolják.

— **Névváltoztatások.** *Weisz Ferencz* és *Károly* helybeli lakosok vezetékneveket belügyminiszteri engedéllyel „Alapi“-ra, *Halbróhr* Károly duna pentelei lakos pedig „Rendő“-re változtatta.

— **Hangverseny.** A székesfehérvári V. honvéd-kerületi zenekar a „Vörös Kereszt-Egyelet“ alapja javára f. hó 18-án a színházban hangversenyt tartott, a melyen tekintettel a jótékony célra, a közönség nagyobb számmal vehetett volna részt. A nem nagy számu, de előkelő közönség elismeréssel adózott a jól iskolázott zenekarnak, s valóban *Friszai* karmester derék zenekarával együtt méltán kiérdemelte a közönség gyakori tapsviharait. A műsor minden egyes számát finom tudás, precíz játék jellemezte, legjobban tetszett mégis a közönségnek a két magyar tánc, melyet meg is ismételt a zenekar.

— **A MÁV. vasárnapi munkaszünete.** *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter nemrégiben utasította a magy. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy a többi magyar vasutakkal egyetértőleg terjeszzen elő javaslatokat, melyek szerint a vasuti üzletszabályzat a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvénnyel összhangzásban volna hozható. A tett előterjesztés alapján *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az áruforgalom a pályaudvarokon a törvényes pihenő napokon a következőkép történik: A) Vasárnapokon főlvetetnek a.) egész napon át (a rendes hivatalos órákon belül) Hullák; b) déli 12 óráig: 1) gyorsárúk, 2) sör, 3) baromfi; c) délelőtt 10 óráig: Jég; Kiadatnak a) egész napon át: 1) élő állatok, 2) hullák, 3) robbanékony tárgyak; b) déli 12 óráig: 1) Gyorsárúk, 2) sör; c) délelőtt 10 óráig: Jég. B) Szent-István napján főlvetetnek egész napon át (a rendes hivatalos órákon belül): Hullák; kiadatnak egész napon át (a rendes hivatalos órákon belül): 1) élő állatok, 2) hullák, 3) robbanékony tárgyak.

— **Baromfiállítás.** Az olaj-utczai gazdasági ismételő iskola fiu-növendékei 75-én nézték meg a mult vasárnap a tüzoltó-órta nyában elhelyezett baromfi-kiállítás. A növendékek tanítóik vezetésével mellett vonultak fel s *Katerinka István* osztálytanító igen érdekes és szakkerü előadást tartott hallgatóinak. Azt hisszük, hogy a vezetőség az összes tanulókra nézve hasznosnak fogja találni ezen szép s tanulságos dolog megtekintését.

— **Táncvigalmak.** *Matusék* István vendéglős f. hó 25-én a tóvárosi kath. kör helyiségében zártkörű táncvigalmat rendez. — *Prékkel* János vendéglős f. év december hó 2-án családias jellegű zártkörű táncestélyre hívja meg a közönséget. Belépti díj személyenként 60 fillér, családjegy három tag után 1 korona.

— **Segédjegyzők kvalifikációja.** A ki ma segédjegyző akar lenni, annak semmiféle kvalifikációra nincs szüksége s teljesen elég, ha írni, olvasni tud s ha néhány iskolát elvégzett. Pedig hát ez az állás nem könnyű állás. Azután a segédjegyzőket élethosszig választják s így állásaikban végleg megmaradhatnak. A helyzet ilyenén állása mellett a nagybecskereki közigazgatási tanfolyam hallgatói, az ország jövőndó falusi jegyzői, a belügyminisztériumhoz emlékiratot terjesztettek föl, a melyben a kormányt arra kéri, hogy mondja ki, hogy segédjegyző vagy aljegyző csak az lehet, aki vagy jegyzői vizsgát tett, vagy pedig a közigazgatási tanfolyamot sikeresen el-

végezte. Indokolásukban fölhozzák, hogy az uredésben levő segédjegyzői állásokért a kvalifikációval nem bírók valóságosan versenyeznek s ez állásokat betöltik, a minnek következménye lesz, hogy az a 600—700 fiatal ember, a ki a közigazgatási tanfolyamot elvégzi s képesített nyer, egyáltalában nem fog állást kapni, mert a segédjegyzői állásokot nem hivatottak foglalják el. Így azután megeshetik az, hogy míg a jegyzői állásra képesített okleveles jegyzők díjnokoskodni vagy irnokoskodni lesznek kénytelenek, addik a kvalifikációval nem bírók a jegyzői teendőket végzik s a jó fizetést zsebrerakják. Ha pedig, a mi igen valószínű, ez történik, akkor a közigazgatási tanfolyam is elveszti jogosultságát, mert a fiatal emberek nem törekednek a tanfolyam hallgatására, hiszen díjnokok, vagy irnokok a nélkül is lehetnek. A fölterjesztésnek remélhetőleg meg lesz az eredménye, mert hiszen a panaszkodóknak, az aggodóknak tökéletesen igazuk van.

— **A levelező lap.** Felhívjuk a közönség figyelmét a helybeli posta- és távirahivatal felügyelőségétől vett figyelmeztetésre: A magánipar által gyártott levelező-lapokon alkalmazott felírások tekintetében felmerült kételyek és félreértések megszüntetése végett a következők tartandók szem előtt: A magyar korona országainak postaforgalmában (belforgalom) csak oly levelező-lapok használhatók, a melyek címoldaluk homlokzatán szembeálló betűkkel magyar nyelven „Levelező-Lap” felírással vannak ellátva. A magyar felírást követheti a „Levelező-Lap” kifejezésnek egy vagy több másnyelvű fordítása is, de a más nyelvű jelzések csak külön sorban és csak a magyar nyelvű „Levelező-Lap” felírás alatt állhatnak. A sorrend, melyben a másnyelvű jelzések egymást követhetik, nincs korlátozva. A belföldi forgalomra szánt, magánipar által előállított levelező-lapok e szerint a következő felírásokkal lehetnek ellátva:

„Levelező-Lap” vagy: „Levelező-Lap”
vagy: „Karta Dopisnica”

„Levelező-Lap”
„Karta Dopisnica” „Correspondenz Karte”
„Kartolina Postale” stb.

A nemzetközi szerződés megkívánja, hogy a külföldi, nemzetközi forgalomban használható levelező-lapok a magyar nyelvű Levelező-Lap felíráson kívül a magyar felírás alatt a francia nyelvű „Carte Postale” felírással is el legyenek látva. A nemzetközi forgalomra szánt, magánipar utján előállított levelező-lapok e szerint az alábbi felírásokat viselhetik:

„Levelező-Lap” vagy: „Levelező-Lap”
„Carte Postale” vagy: „Karta Dopisnica”
vagy: „Carte Postale”

„Levelező-Lap”
„Correspondenz Karte” „Carte Postale”
„Karta Dopisnica” „Karta Dopiska”
„Kartolina Postale” stb.

A magánipar által gyártott válaszos levelező-lapoknak magyar nyelven Levelező-Lap, a válaszlapoknak pedig Levelező-Lap (válasz) fel-

írást kell viselniük, úgy a belföldi, mint a nemzetközi forgalomban *tilos* a magánipar által gyártott levelező-lapokon a „m. kir. posta” felíratot és a magyar czimert vagy koronát alkalmazni. — A szabálynak meg nem felelő levelező-lapokat a kir. posta- és távirahivatalok levelekként fogják kezelni s amennyiben, mint levelek elégtelenül vannak bérmentve, megterhelik a szabályszerű pótdíjjal.

Székesfejérvár, 1. 1900. nov. 19-én.

Brunner s. k.

Irodalom.

— **Páduai Szent Antal Lapja.** A november 16-án megjelent 4. szám érdekes tartalmat nyújt az olvasóknak. A lap élén közli Firiczák Gyula munkácsi püspöknek az egyházmegyei klerushoz intézett körlevelet, melyben a nagy tudomány főpap Szent Antal kultuszát és a „Páduai Szent Antal Lapját”, mint e kultusz hivatott terjesztőjét a lelkeskedő papság különös figyelmébe ajánlja. — Költemények: Erős bizalom. Irta B. Takács Lajos. Ugolino gróf és Buggieri érsek. — Dante Fordította Gárdonyi Géza. A purgatóriumbeli lelkek imája. (Dante). Szent Bernát imája szűz Máriához. Fordította Csicsáky Imre. Magyar Szent Erzsébet. Irta Zaffery Károly. A kis gyermek imája. Irta Széman István. — Költemények: Istennek hit szolgája. Irta Szentesy Alfonz. Nerli Miklós kenyerai. Irta Anatole Francke. Asztal-áldás. Dante Alighieri. (Képpel). Irta — de — I. Dante és a Szent-év. Irta B. A. Szűz Mária bemutatása. Mikép tért Szent Kelemen és családja a keresztény hitre? Ira P. Mészáros Kálmán. Szent Antal ügyei. Gondolatok. Naptár. Páduai Szent Antal Lapja megjelenik minden hó 1-én és 16-án; előfizetési ára 3 kor. 20 fillér; megrendelhető Budapesten VIII., Szentkirályi-utca 28. sz. Budai Aladár szerkesztőnél. Magunk részéről is melegen ajánljuk a változatos, csinos hitbuzgalmi folyóiratot.

— **A Magyar Szemle** legújabb száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: A magyar Figaro. — Faust etikája és az ember Tragédiája. IV. Becker Hugótól. — Beteljesült. (Költemény.) Antalfi Mihálytól. — Küzdelem. Cypriantól. — Összel. (Költemény.) Székényi Lajostól. — Burkus Jánosó Iónától. — Szépség, jószág. (Költemény.) Gabriel Monavon után fordította Gyulai Agost. — A hazatérés. René Bazintól. — Ifjú évek. (Könyvismertetés.) (—) — Színházi krónika. h. s.-tól. — Hétről-hétre. (Tárcza.) (—) Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. Szerkesztő: Kaposi József. Szerkesztőség: Uj-utca 14. szám alatt van. Előfizetési ár egyévre 12 korona.

— **A hellén keresztény archeologiai tevékenység újabb eredményei.** Irta Csaplár Benedek. Budapest. 1900. 8-rét, 59 lap. Az ősrégi keresztény archeologia mindjobban foglalkoztatja a tudókat, melytől a tudomány, a vallás és a művészetek sokat várnak. A hellén keresztény archeologia bennünkei magyarokat még közelebből is érdekeli, mivel a hellén nemzet ama korszakának hitéletére vet világot, midőn a hellének, részben

a magyarok segítségével, legyőzték a bolgárokat, a kiktől évtizedeken át oly sokat szenvedtek. Lampakis athenai egyetemi tanár egy szép monografiában foglalta össze a hellén keresztény archeologia újabb eredményeit. Ennek alapján ismerteti azt Csaplár Benedek. A rendkívül becses értekezés a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának felolvasásai között jelent meg. (38. szám.) Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VII., Szentkirályi-utca 28. szám.

— **A pozitív bölcsélet hatása hazánk jog-és állambölcselőire.** Irta dr. Surányi János. Budapest, 1900. 8-rét, 37 lap. A tudós szerző Cante agost, a pozitív filozófia megalkotójának jellemét és szellemirányát néhány vonással ecsetelvén, ezáfolja a pozitív bölcsélet főbb tételeit, a mint azokat hazai jogtudósaink (Pulszky Agost, Pikler Gyula) a jog- és állambölcséletre alkalmazták. Szerző továbbá nevezett jogászokkal szemben hatalmas érvekkel bizonyítja, hogy nemcsak a tapasztalás, hanem az ész is forrása a jogi igazságoknak s hogy a tételes jogon kívül létezik ész- vagy természetjog is. A füzet a Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának felolvasásai között (37. szám.) jelent meg. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában; Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Felölös szerkesztő: Chay Antal.

M. K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A
KRISTÁLY
SZT. LUKÁCSFURDOI
HEGYFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ!
FÜSZKERESKEDESEK BEN
VENDÉGLÖK BEN
ÉS MINDEN VASUTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

SZÉKESFEJÉRVÁRON:

Kovács Pál, Ofner Béla, Taubler Béla, Bogyay Andor, Deutsch F. Adolf, Stern Béla, Özv. Birkmayer Lajosné, Nyári Béla, Lichtneckert József és Gündör Samu kereskedéseiben.

Fejérmegyében a csákvári, hattyuhoz czimzett nagyvendéglő épület és mellékhelyiségei azonnal, 3 vagy 6 évre bérbeadatnak.

Bővebb felvilágosítást az uradalmi főtisztás ad Csákváron, hová az ajánlatok is küldendők.

Csákvár, 1900. nov. 17.

Nyomatott Debreczenyi Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.